

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

JOHN VALIMAKI, Editor & Manager

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office. TELEPHONE — Office 365; Editorial Dept 832.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

EI TULE PUNIKEILTA MARKKOJA KARVA-JALOILLE

Viime kuun 22 päivä lähti Monesenista, Pa., konserttimatkalalle Suomeen soittokunta "Louhi." Kuten muistetaan, toimivat useimmat tämän soittokunnan jäsenistä johtajansa johdolla yksikureina viime syksyisen terästyöläisten lakon aikana. Tätä seikkaa eivät lakossa taistelleet ja kärsineet suomalaiset terästyöläiset ole voineet antaa anteeksi. He ovat lähettäneet kirjelmän Suomen puoluelehdille, jossa "Louhen" jäsenten ja johtajan katala menettely paljastetaan. Kirje näkyy saaneen kaikkien Suomen lehtien huomion puoleensa ja joka lehdessä huomautetaan ettei ainakaan punikeilta tule markkoja amerikalaisille akäpöille. — Porvarit sensijaan kuuluvat valmistautuneen suurilla juhlahalluksilla vastaanottamaan tätä karvajalkain ritarikuntaa.

TOVERIN KOOSTA

Koska muutamat lukijostamme eivät vielä olevan tietoisia siitä, miksi Toverin koko on neljänä päivänä viikossa näin pieni, niin täytyy vieläkin huomauttaa ettei se johdu meidän pahasta tahdostamme tai säästämisalustamme. Me mieluummin antaisimme lehden kahdeksansiiväisenä kuin nykyisen kokoisena. Mutta me emme aina voi tehdä niin kuin haluaisimme. Paperipula kiussaa nykyisiä kaikkia sanomalehtiä ja erittäinkin työväenlehtiä. Huonoista markkinasuhteista huolimatta olisi Toveri kuitenkin kyllä saanut tavallisen kokoista paperia niin paljon että olisimme tämän pulakauden läpi päässeet. Mutta kun meitä vastaan taistelevat paikkakuntamme porvarit huomaisivat etteivät he tällä kertaa mitään muuta kiussa voineet meille tehdä, tunkeutuivat he meidän ja paperiyhtiön väliin ja estivät meidät saamasta tavallisen kokoista paperia. Me emme saaneet paperia ollenkaan lähiesittymisen yhtäältä. Niillä ei ollut sitä meitä varten ennenkuin vasta sen jälkeen kun olimme ennakkolta tehdyn päätöksemme mukaan hankkinneet paperia etnämpää ja se oli pienempää kooltaan. Näytettiin ettei tämäkään keino lehdeltä henkeä vienyt, ilmoitettiin meille että saamme taas paperia entisiä paikoista. Niin ettei Toverin koko tule näin pienenevä olemaan pitkää aikaa. Se suurenee heti kun olemme ehtineet suurimman osan tästä vaunulastista käyttämään. Koettakaa nyt siis kärsiä pari kolme kuukautta. Ja jos kerran lehtenme takana seisotte, niin nostakaa sen tilaajamäärää niin että paperipulan loputtua voimme kokoon nähdän korvata senkin mitä nyt menetätte.

ENGLANNIN SISÄ- JA ULKOPOLITIIKKA

Tunnettu venäläinen puoluetoveri, Karl Radek, kirjottaa Pravdassa Englannin poliittisista seuraavaa: Englannin porvaristq valmistautuu sotaretkelle Englannin työväenluokkaa vastaan. Lloyd George — Englannin viisain ja kaukonäköisin porvarillinen valtiomie — on tunnustanut, ettei mikään kaunopuheisuus eivätkä pienet myönnytykset voi pidättää työläisiä taistelusta, sillä mitä työläiset nyt vaativat, siihen eivät porvarit voi suostua. Hän on myöntänyt, että jokainen myönnytyks, minkä hallitus tekee työväenluokalle nykyhetkenä, antaa siihen uusin vaatimuksiin joukkojen taholta, jotka eivät enää taistele tuon tai tämän pikkuasian puolesta, vaan jotka vaativat tuotevälineiden valtaamista. Seläisten henkilöiden kuin amiraali Fisherin tai entisen sotaministeri lordi Haldanen toivoissa opportunistien työväenpuolueen johtajien Macdonaldin ja Hendersonin avulla voitansa pitää kurissa työläisjoukot, on Lloyd George tunnustanut, että työväenpuolue, silloin kun se on onnistunut pääsemään valtaan, tullaan pitämään radikaalien työläisten vankina, jotka tulevat sitä pakottamaan menemään eteenpäin, silloin kuin he sitä tehtävät. Osan vapaamielisiä toivoissa voitansa pitää joukot alallaan myönnytyksillä, yhtyy porvariston enemmistö häikäilemättömään vastarintaan työväenluokkaa vastaan. Englannin julkisen elämän ilmapuntari osottaa myrskyä. Teollisuuskuusen johtajat valmistautuvat vastarintaan kaikkia työläisten vaatimuksia vastaan. He järjestävät teknillistä hätäapua lakkoja vastaan suorittamaan tärkeitä

tehtäviä lakon aikana. Eräät porvariryhmät järjestävät armeijaa lukustamaan suuremman työläislevottomuudet. Tästä puhutaan aivan julkisesti Lontoon ja teollisuuskeskusten sanomalehdissä. Englannin poliittikan tuntijat laskevat tämän johtavan kahdeksan mahdollisuuteen, joko avonaiseen taisteluun niin pian kuin taloudelliset pulmat ovat Englannissa koostuneet synty yleislakko, joka aiheuttaa työn valtavan taistelun rahavaltaa vastaan Englannissa, tahi, että myönnytyksipolitiikka saa vaaran ratkaisevalla hetkellä voiton. Vain siinä tapauksessa, että joukot hyökkäivät opportunistisen työväenpuolueen, joudutaan väkivaltaisiin toimenpiteisiin. Olipa näistä mahdollisuuksista kumpi tahansa totuudenmukaista, ei se muuta asiaa luonneta. Joka tapauksessa on luokkavastakohtien kärkeistyminen joutunut sellaiseen huippuunsa, että vallankumous on edessä. Sellaisessa tapauksessa tulee esille kysymys mikä merkitys on tällä käänteellä Englannin ulkopoliittikkaan Neuvosto-Venäjään nähden. Miten voidaan selittää, että Englannin porvaristo sillä hetkellä, jolloin se valmistautuu ratkaisevaan taisteluun Englannin työväenluokkaa vastaan, tekee sopimuksia vallankumouksen kotimaan kanssa? Eikö tähän käteködy vastaväite, joka osottaa puuttuvan rehellisyyttä, Englannin rauhanhymniä. Jos puhutaan, että Englannin kapitalistinen hallitus tahtoo tehdä rauhan kanssamme, niin on se vain muodon vuoksi, sillä Englannin hallitus ei tarkoita mitään pysyvää kanssakäymistä Neuvosto-Venäjän kanssa. Mutta ellemme tahdo ottaa huomioon Englannin laajalle käyviä suunnitelmia, vaan esitämme kysymyksen, tahtooko se lähitulevaisuudessa elää rauhassa kanssamme, niin täytyy meidän vastata myöntävästi. Ei ole epäilyttävää, etteikö Englannin hallitus pyrkisi lähentymään Neuvosto-Venäjää ja saamaan aikaan rauhallisia suhteita. Tämä ei ole missään ristiriidassa Englannin, työväenluokkaa kohtaan suuntaamaansa, siäiseen politiikkaan nähden, vaan mitä läheisimmässä yhteydessä sen kanssa.

Englannin taistelussa Neuvosto-Venäjää vastaan, aikana lokakuun kumouksesta Saksan imperialismin kukistamiseen, eivät yhteiskunnalliset kysymykset olleet ratkaisevina, vaan pyrkimys tukahduttamaan tämä valta, jossa Englannin imperialismin näki Saksan imperialismin liittolaisen. Niin hullunkuriselta kuin tämä näyttääkin on kaiken epäilyksen ulkopuolella, että Englannin hallitus vaietaan tai julkisesti myöntäen, jakoi neuvostohallituksen pelkoa siitä, että Venäjä valloittaisiin saksalaisen pääoman avulla. Englannin porvaristohan ei uskonut pysyvään talonpoikain ja työläisten hallitukseen Venäjällä. Kun Englannin imperialismin Saksan imperialismin kukistumisen takia vapautui tästä pelosta, kun sodan päättymisen ja sotaväen hajalle laskeminen toi yhteiskunnalliset kysymykset päiväjärjestykseen, kun vallankumouksellisen kuohunta työläisten keskuudessa osotti Englannin hallitukselle, ettei voitajavaltioitaan ole vapaita bolshevismivaaralta — silloin sai taistelu neuvostovaltaa vastaan yhteiskunnallisen luonteen. Englannin kapitalistiluokka päätti käydä Venäjän kimppuun pitkien sitä maailmanvallankumouksen keskuksena. Jo silloin epäpääli Lloyd George aseellista voittoa Neuvosto-Venäjältä, mutta Englannin porvariston enemmistö, vihan ja levottomuuden sekkottamana, omaksui sen katsantokannan, jota Englannin Pietarissa olevan lähetystönsä entinen ensimmäinen lähetysneuvokkuus sanoilla: "niitä tulee kohdella kuin pyövelleitä." Koltshakin, Judenitshin ja Denikinin tappiot ovat osottaneet Englannin pääomalle miten oikeassa Lloyd George oli vastustaessaan aseellista seikkailua. Englannin porvaristoon tunnusti, ettei se kykene voittamaan vallankumouksen keskusta idässä. Silloin päätti se kukistaa ne vallankumoukselliset voimat, jotka olivat kokoontuneet heidän omassa talossaan. Jos se siinä onnistuu, niin silloin on taas aika käydä Neuvosto-Venäjään käsiksi. Tältä näkökannalta katsottuna merkitsee tämä kääntö Englannin politiikassa sotilaallisessa suhteessa seuraavaa: kun hyökkäysi Neuvosto-Venäjää vastaan toisaasi epäonnistui, koska Englannin imperialismin kotimaassa työskentelivät Neuvosto-Venäjän liittolaiset — Englannin työväenluokka — päätti Englannin imperialismin toistaiseksi hankkia itselleen lujan kotimaan voittamalla Englannin työväenluokan. Tämän voiton saamiseksi — tässä tulemmme juuri tekemisiin Englannin politiikan joustavuuden kanssa — tähtöä Englannin imperialismin käyttöä hyväkseen pieniä rauhallisia suhteita Neuvosto-Venäjän kanssa. Rauhallisten suhteiden solmiminen ei aikaansaa vain lähestymistä Englannin työväenluokkaa kohtaan, joka on yhtynyt lauseeseen: kädet pois Neuvosto-Venäjältä, vaan tulee se myös olemaan keinona Englannin proletariaatin rauhottamiseksi. Pääsynä Englannin työväenliikkeen rauhalliseen luonteeseen viimeisen vuosikymmenen kuluessa on ollut tarvikkeiden alhainen hinta. Hintojen nousun mukana, sodan viime vuosina, kasvoi myös kuohunta Englannin työläisten kes-

kuudessa. Jos Englannin imperialismin onnistuu saada järjestetyksi Venäjän kuljetusneuvostot ja teollisuuden tavaraita vastaan saamaan viljaa halvalla Venäjältä, niin toivoo se voitavansa pulman kotonaan. Mutta eikö Englannin imperialismin päämiehet kysy itseltään, eikö vallankumouksellinen Venäjä tämän kautta tule voimakkaammaksi? Tähän kysymykseen, jonka porvarillinen sanomalehdistö suuntaa Lloyd Georgelle, vastaa hän seuraavalla tavalla: "Kommunistisille perusteille ei mitään pysyvää yhteiskuntaa voida luoda, ainostaan yksityiselle omaisuudelle ja yksityisille aloille perustuva yhteiskunta säilyy. Kommuniatinen oppositiooni ei edellytä sitä, että kommunismin ainiaksi lakkauttaisi kapitalistisen yhteiskunnan. Vaara on vallankumouksellisessa hävityksessä. Mutta tämän hävityskauden jälkeen palaa jokainen maa kapitalismin. Venäjänkin palaa takaisin kapitalismin ja varmasti sitä pikemmin, mitä joutuisammoin se rupeaa kauppa-suhteisiin kapitalistisen maailman kanssa. Yhteiskunnallistutetuissa tehtaissa tulevat ulkomaiden kapitalistit osottamaan Venäjän työläisille, että kapitalismi on parempi kuin kommunismit. Kun saarto lakkautetaan ei kauppaa tulla käymään vain Neuvostohallituksen kanssa, salakauppiat tulevat harjoittamaan salaisia kauppaa ulkomaisen pääoman kanssa, joka tuhoaa neuvostovaltan koko taloudellisen politiikan. Ja jos Neuvosto-Venäjä aseellisesti voittamattomana, ryhtyisi myös rauhalliseen taloudelliseen taisteluun, tulee se täydellisesti muuttamaan, siitä täytyy tulla valta, joka yhdistää kapitalistien talonpojan intressit työläisen intresseihin. Tällä tavoin voidaan tehdä rauha Neuvosto-Venäjän kanssa, toivossa, että se johtaa tulokseen ei vain taistelussa Englannin työväestöä vastaan, vaan myös Venäjän vallankumousta vastaan."

Niin ajattelevat Englannin imperialismin johtajat solmessaan suhteita meidän kanssamme. Koska emme katso velvollisuudeksemme sivittää englantilaista ministeriä, voimme luopua hänen esityksensä arvostelimesta. Esitimme sen vain näyttääksemme lukijollemme syyn Englannin rauhan politiikkaan. Englannin rauha on jatkoa Englannin sotaan, käyttämällä hyväkseen taloudellisia keinoja. Mahdollisuudet Englannin politiikan voittoon tai tappioon riippuu Englannin kapitalistien talouden romahduksesta, sekä kommunistisesta talous-järjestyksestä Venäjällä.

Sisäpoliittinen tilanne Ruotsissa

Sisäpoliittinen tilanne Ruotsissa on nykyään varsin mielenkiintoinen. Kuten tunnettua, on maassa sosialidemokratinen hallitus, vaikkakaan valtiopäivillä ei ole sosialidemokraattista enemmistöä. Olosuhteet, jotka ovat tähän johtaneet, eivät liene täysin tunnettuja maan rajojen ulkopuolella, minkä vuoksi ollee syytä lähemmin asiaa selostaa. Vuosina 1916—1917 käytiin ankaraa taistelua silloista oikeistohallitusta vastaan, jotta maa saatiin pysymään puolueettomana maailmansodan vuosina. Tämä taistelu päättyi oikeistohallituksen kukistumiseen. Kun tällöin vapaamielinen puolue kieltäytyi yksin muodostamasta hallitusta, ei sosialidemokratille, joka oli johtanut taistelua oikeistoa vastaan ja siten aiheuttanut hallituspuolan, ollut muuta tehtävää kuin ottaa itselleen osa hallitusvastuusta. Paitsi puolueettomuuden turvaamista, asetettiin myöskin syksyllä tehtyyn ohjelmaan vapaamielisten ja sosialidemokraattien yhteistyötä varten yleisen äänioikeuden toteuttaminen, minkä puolesta Ruotsin työväenluokka oli taistellut kolmeentoikkymmentä vuotta. Saatiin siten aikaan vapaamieliso-szialidemokraattien koomomushallitus, jonka rintama oli suunnattu oikeistoa vastaan. Tehdyn ohjelman toteuttamiseksi ryhdyttiin työhön heti. Alusta alkaen oli hallitukselle selvä ulkopoliittikan merkitys. V:n 1918 alusta tämän vuoden kevääseen saakka harjoittivat Ruotsin nasionalistit piirit kiihkaavasti agitatioita, saadakseen Ruotsin sekaantumaan Suomessa käytyyn kansalaissotaan. Se selkka, ettei ruotsalaisia sotajoukkoja silloin lähetetty Suomeen, johtui etupäässä sosialidemokratien kannasta. Hallituksella oli tukenaan oikeiston agitatioita vastaan järjestöt ja työväki. Ohjelman toista kohtaa, yleistä äänioikeutta vastaan ryhtyi oikeisto niinkään alkanaan taisteluun. Saksan vallankumouksen jälkeen marraskuussa 1918 sai äänioikeusvaatimus kuitenkin vastustamattoman luonteen, ja silloin koossaloilella valtiopäivillä ratkaistiin kysymys radikaalemmin kuin mitä vapaamieliset aikaisemmin olivat ajatelleet. Silloin hyväksytyn lain mukaan, jota ensikerran toteutetaan käytännössä 1921 vaaleissa, on äänioikeus kaikilla Ruotsin miehillä ja naisilla, toisen kamarin vaaleissa 23 ja maapäivävaaleissa 27 ikäisinä. V. 1919 valtiopäivillä saatiin aikaan

myöskin 8-tunnin työaikalaki, Ruotsin työväenluokan kolmikymmenvuotisen poliittisen taistelun tähänastinen suurin saavutus.

Kun siten hallitus oli suorittanut tehtävänsä, jonka se oli itselleen asettanut, alettiin yleisesti toivoa sen väistymistä syrjään. Osottautui nimittään, että sen jälkeen kuin vaaliuudistus ja 8-tunnin työpäivälaki olivat säädetyt, oli vapaamielisten reformihalu myöskin loppu. Uusi yritys tehtiin tosin syksyllä 1919, mutta ei löydetty yhteistä pohjaa. Kysymys, johon yhteistoiminta särkyi, oli kunnallisen verotusjärjestelmän uusiminen.

Kansalliserotus Ruotsissa on tähän saakka ollut puhdas tulovero, joka suhteettoman kovasti on kohdannut työläisiä ja palkansaattajia. Kymmenen prosentin vero tuloista oli liian korkea. Erikolisen väära on tämä järjestelmä ollut sikäli ettei maanviljelijöitä ole verotettu heidän todellisista tuloistaan, vaan ovat he suorittaneet alnoastaa 5—6 pros. omaisuutensa takotusarvosta. Mutta kohonneet elintarpeiden hinnat ja kiinteistöjen arvonnousu sotavuosina on johtanut mahdottomiin tuloksiin ja ennestään raskalla verolla kuormittut työmiehet ja palkansaattajat ovat joutuneet perin tukalaan asemaan. Tämä selkka on tehnyt verotus uudistuskysymyksen polttavaksi. Esitöitä on tehty jo parinkymmenen vuoden ajan. Syksyllä 1919 alettiin sosial-

demokraattisen rahaministeri Thoesonin johdolla laatia ehdotus kysymyksen ratkaisemiseksi.

Näyttäytyi kuitenkin, ettei vapaamielisiä ollut voitettavissa tämän uudistuksen puolelle, joka tarkoitti pleneiläjin verotaakan keventämistä ja verojen lissäämistä omaisuudelle ja pääomalle. Vapaamieliset toivoivat alnoastaa eräitä väliaikaisia korjauksia vanhaan järjestelmään.

Kun mitään yksimielisyyttä ei voitu saavuttaa ja sosialidemokraatit ja työväenluokka eivät voineet luopua vaatimuksistaan, särkyi yhteistoiminta tämän vuoden maaliskuussa. Sosialidemokratien puoluekokous hel-

mikuussa oli päättänyt, että siinä tapauksessa, että vapaamieliset kieltäytyivät suostumasta verouudistukseen, oli sosialidemokratien yksinään otettava hallitusvastuu. Kysymys on satojen miljoonien voitto vuosittain Ruotsin työväenluokalle, joka vanhan verojärjestelmän vallitessa oli saanut suorittaa sille ylivoimaisia maksuja. Mitään muuta ratkaisua ei ollut kun sosialidemokratien hallituksenmeno.

Maaliskuun alussa muodostettiin senvuoksi Hjalmar Brantingin johdolla sosialidemokratinen hallitus. Sen ohjelmassa oli ensisijassa kunnalliserotuksen uudistaminen, edel-

Issaquahin sekä ympäristön suomalaiset rikkauksien luojat toimeenpanevat repäsevän

Kenttäjuhlan

SUNNUNTAINA, 27 PÄIVÄ KESÄKUUTA,

SIEVÄSSÄ SULPHUR SPRING POINTISSA

Summamish järven rannalla, noin 1 maili pohjoiseen Monohosta.

Hyvä henkinen ohjelma, kuten puhuja suurkaupungista, y. m. — Hyvä ravintola. — Myöskin hyvät tanssit soiton säestyksellä. — Huom! Alkaa unohtako uimaverhojonne!

ISSAQUAHIN JA YMPÄRISTÖN PROLETAARIT.

Suuret JUHLAT EUREKASSA 4th of July

alkavat Heinäkuun 3 päivänä

jolloin osaston näytelmäseura esittää suuremmissen ja jännittävän kappaleen:

"VALAPATTO"

(Mürhenäytelmä 7:ssä näyt. Kirj. L. Ansenqruberg.)

HENKILÖT:—

- Mathias Ferner, Ristimäen isäntä ... P. Hyrkäs
Franz, hänen poikansa ... V. Rantala
Crecenz, hänen tyttärensä ... Lydia Hyrkäs
Andreas Höller, Peltolan isäntä ... E. Veijola
Toni, hänen poikansa ... N. Rauta
Peltolan vouti ... H. Paaso
Vanha Burgerin Liisa ... Hilma Kerttula
Jacob, hänen tyttärensä lapsi ... A. Saari
Vroni, hänen tyttärensä lapsi ... Lizzie Paaso
Levy, juutalainen kulkukauppias ...
Räätilin muori ... Mandi Fräki
Rosl ... Sandra Rauta
Kathrein ... Elma Lappinen
Vuorelan kylvetäjä ... Jenny Reinberg

Alkaa klo 8 illalla.

Oviraha 75 senttiä.

Sunnuntaina Heinäkuun 4 päivänä on Suuri Kenttäjuhla

Juhlalake on Albee kadun varrella. Alkaa klo 10 aamulla. — Juhlpuhujaksi tulee Aaro Hyrske. Myöskin on ohjelmassa soittoa, laulua, runoja y. m. hauskaa.

KILPAILUJA MIEHILLE: — Renkaanheittoa, nuolenheittoa ja pallorata, joista on arvokkaat palkinnot.

KILPAILUJA NAISILLE: — Puunsahausta ja juoksua kananmuna lusikassa

Hyvä ja monipuolinen ravintola. — Kaikki työläiset nauttimaan luonnonhelmaan!

Sunnuntai-iltana on osaston talolla Nuorisoliiton Iltamat

Table with columns for Soitto, Yhteislaulu, Tervehdyspuhe, Laulu, Pianonsoitto, Kertomus, Soittoa, Soittokunta, Yhteislaulu, N. L. Lapset, Tervehdyspuhe, Elma Lappinen, Laulu, Irja Saari, Pianonsoitto (duetto), Elma Lappinen & Sade Mattila, Kertomus, Aili Välimäki, Soittoa, A. Kaste, Kertomus, Sigrid Wilson, Runo, Mabel Lehtinen, Viulunsoitto, N. Williams, Runo, C. Kerr, Laulu, Aili Välimäki, Runo, N. Williams, Duettolaulua, Sade Mattila & Olavi Veijola, Runo, Irja Saari, Juhlalake, A. Hyrske

AARO HYRSKEEN PUHETILAIUUDET on agit.-kom. järjestänyt seuraavasti:

- Heinäkuun 5 päivä:—Osaston talolla kello 2 iltapäivällä.
Heinäkuun 6 päivä:—Huvitoimikunnan kokouksessa.
Heinäkuun 7 päivä:—Näytelmäseuran kokouksessa.
Heinäkuun 8 päivä:—Kirjallisuus- ja Agitatsioonikomitean kokouksessa.
Heinäkuun 9 päivä:—Keskusteluseuran kokouksessa.

Lauantaina, Heinäk. 10 p. on hauska Vaudeville Iltama

Table with columns for PUHE, LAULUA, LAUSUNTOA, LAULUA, LAUSUNTOA, ILVEILYÄ, PUKENKÄARMEIJAN MARSSI, KUAVELMA, A. HYRSKE, KVARTETTO, P. HYRKAS, TRIOLTA, LIZZIE PAASO, A. HYRSKE

Näytöskappale "KILPAKOSIJAT"

(Kahdessa näytöksessä) OVIRAHA 50 SENTTIÄ

Aaro Hyrskeen viimeinen puhetilaisuus on 11 päivänä osaston kokouksessa.